

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא
 פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים
 וילדיהם דרור הלל ואשר יש'
 עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי
 וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה
 רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים
 לרפואת חיים שמואל בן סימה
 לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

קצירה וספירה בלילה והבאה ביום

בעניין העומר נאמרו כמה מצוות: (א) קצירת העומר, "וּקְצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ". (ב) ספירת העומר, "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת". (ג) הבאת מנחת העומר "וַהֲבֵאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן".

ומתוך הכתובים מבואר, שזמן של שלושת המצוות הללו הוא ביום אחד.

- **הספירה וההבאה ביום אחד**, שנאמר, "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הַבִּיאָכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה", משמע שמיום ההבאה יתחילו לספור.

- **וכמו כן, הקצירה והספירה ביום אחד**, שנאמר, "מִהַחֵל חֶרְמֶשׁ בְּקֶמֶה תַּחֵל לְסַפֵּר שִׁבְעָה שָׁבָעוֹת", משמע, שבאותו יום של הקצירה, תתחיל לספור.

- **ומתוך כך**, שהספירה היא ביום אחד עם הקצירה, וגם ביום אחד עם ההבאה, **מבואר**, שגם **הקצירה וההבאה ביום אחד**.

ומכל מקום, אין זמנם בשוה באותו יום, שכן **ההבאה היא ביום ממש**, ולא בלילה, שנאמר "מִיּוֹם הַבִּיאָכֶם".

אבל **הספירה היא מהלילה**, שנאמר, "שִׁבְעַ שְׁבָתוֹת תְּמִימֹת [=שלימות] תִּהְיֶינָה", ואין הספירה שבע שבתות תמימות, אלא אם כן היא מכניסתם כלומר מהלילה.

וכמו כן, הקצירה היא בלילה, שכן היא קודם הספירה, שנאמר, "מִהַחֵל חֶרְמֶשׁ בְּקֶמֶה תַּחֵל לְסַפֵּר שִׁבְעָה שָׁבָעוֹת", משמע, שרק אחר הקצירה מתחילה הספירה.

ומכאן שהקצירה והספירה בלילה, וההבאה ביום.

כיצד מונים בספירת העומר

לדעת אביי – מאחר שנאמר גם "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם ... שִׁבְעַ שְׁבָתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה" וגם "תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם", מצווה למנות גם את הימים, וגם את השבועות. [כגון היום שבעה ימים, היום שבוע אחד]. וכן עשו רבנן דבי רב אשי שהיו מונים את הימים ואת השבועות.

ולדעת אמרימר – כן הדין רק בזמן שהיה המקדש קיים, שהיתה ספירת העומר חובה, אבל לאחר החרבן אינה חובה, ואינה אלא זכר למקדש, ולפיכך די למנות את הימים, וכך היה נוהג שהיה מונה את הימים ולא את השבועות.

הכנת העשרון של מנחת העומר

בעניין מנחת העומר נאמר [בפרשת ויקרא], "וְאִם תִּקְרִיב מִנְחַת בַּפּוּרִים לֵה' אָבִיב קְלוּי בְּאֵשׁ גֶּרֶשׁ פְּרָמֶל תִּקְרִיב אֶת מִנְחַת בַּפּוּרִיךָ", ומכאן למדו חכמים את אופן עשייתה.

א. "אָבִיב" – המנחה באה מהקציר הראשון. [עניין זה מפורש בפרשת אמור, בכתוב, "וַהֲבֵאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם", אולם הוא נרמז גם בכתוב הזה בפרשת ויקרא] "אָבִיב", שכן אביב הוא בישול התבואה, והכוונה למנחה הבאה בשעת בישול התבואה, שאז הוא זמן הקציר.

ולאחר שקצרו את השעורים [שיעור שלוש סאים או חמש סאים כפי שנתבאר בתחילת הפרק], ונתנום בקופות, [כפי שנתבאר בדף ס"ה], הביאום לעזרה, להכנתם להקרבה למנחת העומר.

ב. "קְלוּי בְּאֵשׁ".

לדעת רבי מאיר – בעוד השעורים בשיבולים, היו מהבהבים אותם באש, ובזה היו מקיים מצוות קלי באש. [ורק אחר כך הסירו את הגרעינים מהשיבולים].

ולדעת חכמים – תחילה היו חובטים את השבולים, להסיר מהם את הגרעינים, ולא היו חובטים בהם כדרך שחובטים תבואה ישנה, כדי שלא יתמעכו הגרעינים, אלא היו חובטים אותם בקנים לחים ובקלחים של כרוב. ואחר כך היו נותנים את הגרעינים בכלי של נחושת מנוקב, [הנקרא אבוב], והיו מעבירים אותו על האש, והיא נכנסת בחורים וקולה את הגרעינים.

ולאחר מכן, היו שוטחים את השעורים בעזרה, שיתקררו על ידי הרוח.

ג. "גֵרֶשׁ" – הטחינה.

נתנו את הגרעינים בריחים של גרוסות, [שטוחנים בהם פולין], שאינן טוחנות דק אלא עבה, כדרך הכנת סולת של חטים, שאינם מפוררות את הקליפה של הגרעינים, אלא רק שוברות את הקליפה, ונמצאים הגרעינים חוצה לה, מעורבים בחתיכות של קליפות, ועל ידי נפה מסירים את הקליפה, ונשאר תוכו של הגרעין בלבד, [אבל אם היו טוחנים דק, גם הקליפה היתה מתפוררת, ועוברת בנפה עם הסולת].

ד. הניפוי.

מנפים את כל הכמות [של שלושה סאין] בשלוש עשרה נפה [דקה גסה דקה] עד שהוציאו ממנה עשרון מנופה יפה יפה. [אותו עשרון קרב למנחת העומר, וכל השאר נפדה ונאכל לכל אדם].

"פְרָמֶל" האמור במנחת העומר

- יש דורשים מילה זו נוטריקון "רד" "מל", כלומר שתהא התבואה רכה, ונמללת ביד בקלות, [כפי שנתבאר בדף ס"ד], ומכאן למדו שיש להביא את התבואה ממקום קרוב לירושלים שאם היו מביאים אותה מרחוק, במהלך הדרך היתה התבואה מתייבשת ברוח ומתקשה, ולכן יש להביא מהקרוב.

- ולדעת דבי רבי ישמעאל, יש לדרוש מילה זו נוטריקון, "כר" [מלשון כרים וכסת] "מלא" [מלשון מילוי], ללמד שתהיה הקליפה של הגרעין מלאה בגרעין, כלומר שיהיה הגרעין מבושל כל צרכו.

מילים נוספות הנדרשות נוטריקון

א. "וַאִישׁ בָּא מִבְּעַל שְׁלֶשָׁה וַיָּבֵא לְאִישׁ הָאֶלֶהִים לֶחֶם בִּכּוּרִים עֶשְׂרִים לֶחֶם שְׁעָרִים וְכֶרֶמֶל בְּצִקְלָנוּ וַיֹּאמֶר תֵּן לָעָם וַיֹּאכְלוּ".

"בְּצִקְלָנוּ" נוטריקון – **בַּא וַיִּצַק לָנוּ וַאֲכַלְנוּ וְנוּה** היה. [כלומר האיש בא ויצק לנו לאכול ואכלנו והלחם היה נאה].

ב. "לָקַח נְרִיָּה דָדִים עַד הַפֶּקֶר נִתְעַלְּסָה בְּאֶהָבִים".

"נִתְעַלְּסָה" נוטריקון – [כך אומרת המנאפת לנואף] **נִשָּׂא וְנִתֵּן וְנַעֲלָה** [למטה] **וְנִשְׁמַח** [סמ"ך מתחלף בשי"ן] **וְנִתְחַטָּא** [ה"א מתחלף בחי"ת] באהבים.

ג. "כִּנְיָ רְנָנִים נִעְלָסָה אִם אָבָרָה חֲסִידָה וְנֹצָה".

"נִעְלָסָה" האמור בעוף הנקרא בר יוכני הוא נוטריקון – **נִשָּׂא עוֹלָה וְנִתְחַטָּא** [ה"א מתחלף בחי"ת], שהעוף הזה נושא ביצתו במעיו, ועולה למעלה לקינו, ומחטא [=מוריד] את ביצתו בקינו, שאינו מטיל ביצתו, עד שיעלה לקן המיוחד לו.

ד. "וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי מִלְאָךְ ה' עַל מָה הִפִּיתָ אֶת אֲתָנָךְ זֶה שְׁלוֹשׁ רְגָלִים הִנֵּה אֲנֹכִי יֹצֵאתִי לְשֶׁטֶן כִּי יָרַט הַדָּרָךְ לִנְגְדִי".

"יָרַט" נוטריקון - **יִרְאֵתָה רְאֵתָה נִטְתָה**. [כלומר, מחמת יראתה מהמלאך שראתה, נטתה מהדרך].

מירוח המחייב את התבואה בתרומות ומעשרות גדולי קרקע אינם נעשים טבל להתחייב במעשר, אלא כשנגמרה מלאכתם, וגמר מלאכת התבואה להתחייב בתרומות ומעשרות היא המירוח [=מחליק את הכרי ברחת].

וכל זה, כשבשעת המירוח היתה התבואה ראויה להתחייב במעשרות, אבל אם באותה שעה לא היתה ראויה להתחייב במעשרות, אינה מתחייבת בכך בשעת המירוח, [ושוב לא תתחייב במעשרות לעולם].

ולהלן יתבאר בעזה"י, מתי התבואה ראויה

להתחייב במעשרות, ומתי אינה ראויה להתחייב במעשרות.

א. מירוח ישראל.

אם בשעת המירוח היתה התבואה של ישראל, **דין פשוט הוא, שהיא ראויה להתחייב במעשרות**, ולכן, מאחר שבאותה שעה היא נעשית טבל, אינה נפטרת עד שיעשרוה, [אפילו אם אחר כך נתנה התבואה למי שאינו מחויב במעשרות].

ב. מירוח הקדש.

לדברי רב כהנא – חכמים ורבי עקיבא נחלקו בזה. לדעת חכמים, תבואה שנתמרחת ביד הקדש, לא נתחייבה במעשרות, [ומעתה גם הפודה מההקדש פטור מלעשר]. **ולדעת רבי עקיבא, תבואה שנתמרחת ביד הקדש, דינה כתבואה שנתמרחת ביד ישראל, ומתחייבת במעשרות**, [ולכן לדעת רבי עקיבא, כל הנשאר אחר הניפוי, מהתבואה שנקצרה לצורך מנחת העומר, שהוא נפדה, ונאכל לישראל, חייב במעשרות, אף על פי שהיה המירוח ביד הקדש].

ולדברי רב ששת ורב כהנא בר תחליפא ורבי יוחנן ורבא – הכל מודים, שתבואה שנתמרחת ביד הקדש, אינה מתחייבת במעשרות, [והטעם שלדעת רבי עקיבא, כל הנשאר אחר הניפוי, מהתבואה שנקצרה לצורך מנחת העומר, שהוא נאכל לישראל, חייב במעשרות, אין זה אלא משום שלדעתו, מתחילה לא ניתנו מעות הקדש אלא כנגד אותו עשרון שיצא מכל התבואה הזו, ואם כן מעולם לא נתקדש אלא אותו עשרון, אבל כל השאר מעולם לא נתקדש, והרי הוא כתבואה שנתמרחת ביד ישראל].

ובדף ס"ז מבואר, שהסיבה שמירוח הקדש פטור ממעשרות היא, כי נאמר בעניין חיוב התרומה "דְּגָנְךָ", ללמד, שרק דגן [=מירוח שלך], כלומר של ישראל חייב, אבל דגן [=מירוח] הקדש פטור.

ג. מירוח גוי.

לדעת רבי מאיר ורבי יהודה – תבואה שנתמרחת ביד גוי [או כותי], דינה כתבואה שנתמרחת ביד ישראל, ומתחייבת במעשרות, [שלדעתם אין לגוי קניין בארץ ישראל להפקיעה מקדושתה לעניין מעשרות], ולפיכך, מי שיש לו תבואה שנתמרחת ביד ישראל, ותבואה שנתמרחת ביד גוי או כותי, רשאי לתרום ולעשר מזו על זו, ששתיהן חייבות בשווה.

ובדף ס"ז מבואר, שהסיבה שלדעתם מירוח הגוי חייב במעשרות, כי לעניין זה נאמרו שני מיעוטים, שנאמר שתי פעמים "דְּגָנְךָ", ללמד שדווקא דגן, כלומר של ישראל, חייב, אבל דגן הגוי פטור, ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות, כלומר שמירוח הגוי חייב במעשרות.

ולדעת רבי יוסי ורבי שמעון – תבואה שנתמרחת ביד גוי [או כותי], אינה מתחייבת במעשרות, [שלדעתם יש לגוי קניין בארץ ישראל להפקיעה מקדושתה לעניין מעשרות], ולפיכך, מי שיש לו תבואה שנתמרחת ביד ישראל, ותבואה שנתמרחת ביד גוי או כותי, אינו יכול לתרום ולעשר מזו על זו, שכן האחת חייבת והשניה פטורה. [ומכל מקום, מתוך לשון הברייתא משמע, שתבואה שנתמרחת ביד גוי או כותי, אף שפטורה ממעשרות מהתורה, חייבת בהם מדברי חכמים, ולכן, יש לעשרה מתבואה כמותה, החייבת גם כן במעשרות מדברי חכמים, ולעניין זה, תבואה שנתמרחת ביד גוי, שווה לתבואה שנתמרחת ביד כותי, ותורמים ומעשרים מזו על זו].

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

תרומות והנצחות:

הורביץ. בנק פאגי (52). סניף 183. חשבון 654248

[פתרון לבעלי חשבונות מוגבלים](#)